

Economische agenda 2025-2028

De lokale economie op peil houden en stimuleren waar mogelijk, is waar we voor willen staan en gaan!

- Wethouder Economie Hans van der Noordt -

Inhoudsopgave

<u>1.</u>	<u>INLEIDING</u>	<u>2</u>
<u>2.</u>	<u>ANALYSE EN FOCUS ECONOMISCHE AGENDA 2025-2028</u>	<u>5</u>
<u>3.</u>	<u>VOLDOENDE KWALITATIEF GOEDE EN TOEKOMSTBESTENDIGE BEDRIJVENTERREINEN (WERKLOCATIES)</u>	<u>11</u>
<u>4.</u>	<u>VERDER VERSTERKEN VAN DE DORPSCENTRA</u>	<u>15</u>
<u>5.</u>	<u>ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT</u>	<u>18</u>
<u>6.</u>	<u>TOEKOMSTBESTENDIGE EN VITALE VRIJETIJDSECTOR</u>	<u>22</u>
<u>7.</u>	<u>ACCOUNTMANAGEMENT</u>	<u>24</u>

1. Inleiding

Een goed en toekomstbestendig economisch klimaat bereik je niet alleen. Om dat te bereiken hebben wij (ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en de overheid) elkaar hard nodig. Afstemming, handelen vanuit gezamenlijk belang en goede facilitering vanuit de overheid is essentieel. Daar zijn we goed in vanuit onze Achterhoekse gedachtegang maar dat heeft wel constant onderhoud en aandacht nodig. Daar werken we hard aan vanuit o.a. team Economische zaken maar ook vanuit vele andere teams binnen de gemeente Berkelland. In deze Economische agenda geven we weer waar wij ons op richten de komende periode.

Doelstellingen

Onze ambitie is om het aantrekkelijke economische klimaat in Berkelland te behouden en te versterken. Om deze ambitie te realiseren hebben we een aantal doelstellingen geformuleerd welke in de verschillende hoofdstukken aan bod zullen komen. Deze doelstellingen zien we (tenminste) gedurende de looptijd van deze agenda als focusgebieden:

- (H3) Inzetten op voldoende kwalitatief goede en toekomstbestendige bedrijventerreinen;
- (H4) Inzetten op verder versterken van de vier dorpscentra;
- (H5) Inzetten op een goede arbeidsmarkt en goede aansluiting van onderwijs hierop;
- (H6) Inzetten op een toekomstbestendige en vitale vrijetijdssector;
- (H7) Inzetten op goed accountmanagement.

Dan zijn er nog twee doelstellingen die onderdeel zijn van een aantal van de hierboven genoemde doelstellingen en die niet op zichzelf staan. We werken ook aan goede bereikbaarheid van werklocaties en hebben aandacht voor duurzaamheid (zoals energieneutraliteit).

Invloed gemeente op lokale economie

De economie wordt voornamelijk gestuurd door internationale, nationale en regionale ontwikkelingen. De invloed van de gemeente op de lokale economie is beperkt maar voor bedrijven niet onbelangrijk. Een gemeente kan fysieke instrumenten inzetten zoals investeringen in de infrastructuur of de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Daarnaast wordt steeds vaker gestuurd op verbinding en relatie. Denk hierbij aan het stimuleren van aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt maar ook aan het delen van kennis of het via de Bedrijvenkring organiseren van ondernemersbijeenkomsten.

Een ander aspect dat van belang is voor de lokale economie is de (EU)regionale samenwerking. Voorbeelden hiervan zijn vraagstukken op het gebied van duurzaamheid, opleidingen, arbeidsmarkt en infrastructuur. Omdat de gemeente – en landsgrenzen bij onder andere deze thema's worden overstegen, worden ze (EU)regionaal opgepakt en afgestemd.

Realisering Economische agenda 2025-2028

Deze Economische agenda staat niet op zichzelf. De ambities van het huidige college, de Uitvoeringsagenda 2030 van de regio Achterhoek, de Economische agenda 2020-2024 en het recreatief-toeristische beleid inclusief uitvoeringsprogramma (Beleef het in Berkelland) staan aan de basis van deze Economische agenda. In die plannen zijn bijdragen van ondernemers verwerkt. Zij zijn nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming van die plannen. Verder is er gebruik gemaakt van de input van ondernemers wanneer het over de wensen voor invulling van deze Economische agenda gaat. Team EZ heeft de agenda opgesteld en daarnaast ook input geleverd, net als andere vakgebieden vanuit de gemeente. Als verbinder tussen gemeente en ondernemers heeft Team EZ veel contacten met ondernemers in Berkelland en weet veelal wat er speelt en wat de wensen zijn.

In deze agenda beschrijven we iedere doelstelling (zoals benoemd in hoofdstuk 1) en maken we deze met actiepunten concreet. Samenwerking is het sleutelwoord voor het doen slagen van de actiepunten in deze Economische agenda. Dat geldt voor alle betrokken partijen, zowel in de (EU)regio als lokaal. Team EZ monitort de voortgang van deze Economische agenda. Zeker gezien de ontwikkelingen in de wereld waarin we leven elkaar snel opvolgen is het van belang om de actiepunten regelmatig te spiegelen met de nieuwe realiteit.

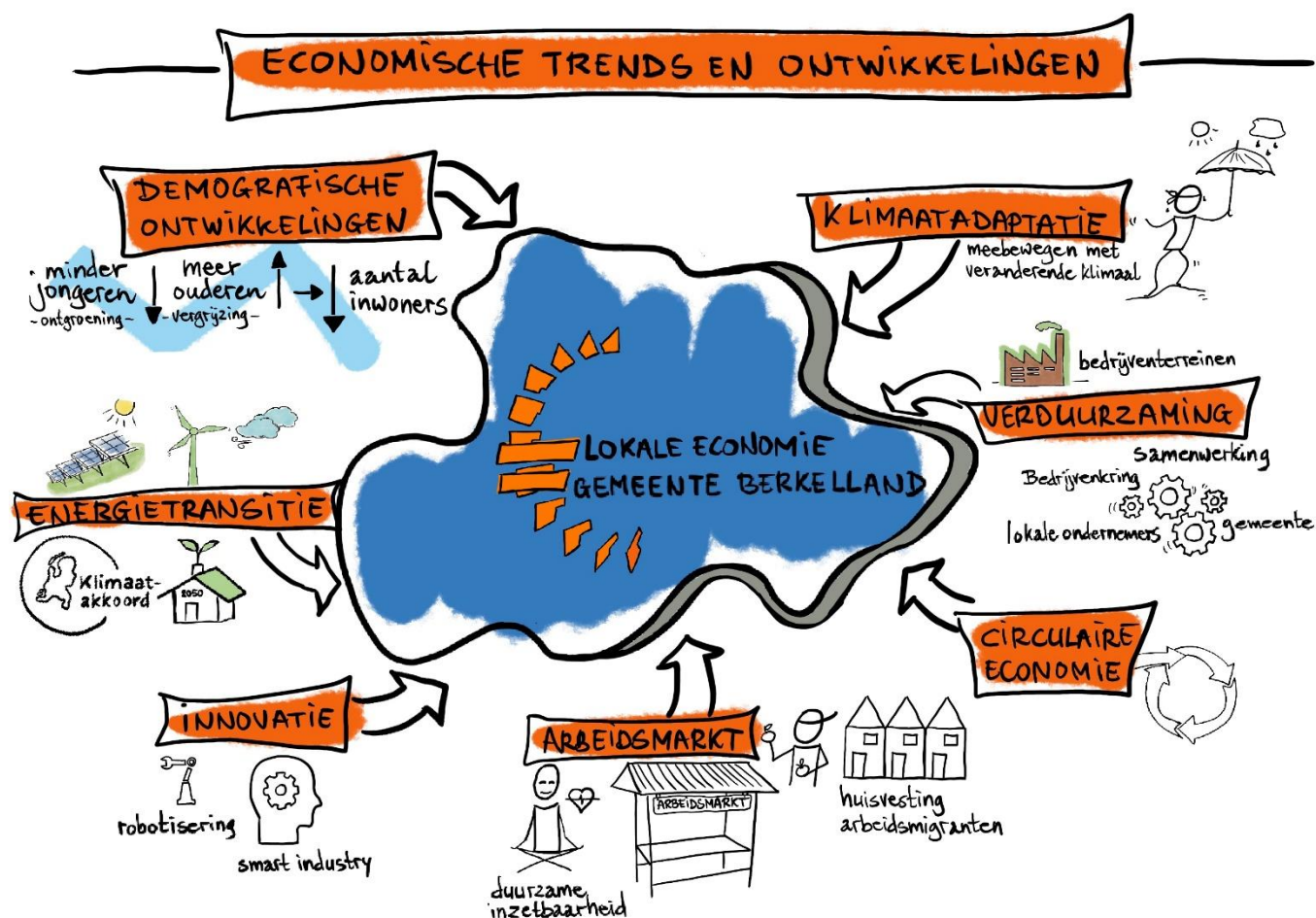
Om bij te dragen aan de uitvoering van deze Economische agenda beschikt Team EZ jaarlijks over een budget van € 35.320. Dit budget wordt ingezet voor (pilot) projecten, onderzoeken, de bijdrage aan de overkoepelende Bedrijvenkring Berkelland (BKB) en voor overige samenwerkingsactiviteiten. Ook zoekt Team EZ voortdurend actief naar andere (co)financieringsmogelijkheden. Dit zowel intern, binnen de gemeente, als extern bij bijvoorbeeld onze ondernemers om samen specifieke projecten op te kunnen pakken. Ook wordt er gekeken naar beschikbare subsidietrajecten.

Naast dit budget kennen we binnen de gemeente Berkelland een ondernemersfonds voor vastgestelde gebieden. Dit fonds maakt het mogelijk de collectieve belangen van de ondernemers in Berkelland beter en professioneler te kunnen behartigen. Het is een fonds van, door en voor ondernemend Berkelland. Het Ondernemersfonds is ondergebracht in een zelfstandige stichting, vertegenwoordigd door afgevaardigden van de Bedrijvenkring Berkelland, de centrumondernemers- en bedrijvenparkverenigingen. De middelen voor het uitvoeren van de plannen om collectief het ondernemersklimaat te verbeteren komen uit dit Ondernemersfonds. Ieder bedrijf in de winkel- en bedrijvengebieden betaalt middels reclamebelasting aan dit fonds mee en profiteert hier ook van.

Leeswijzer

Deze Economische agenda gaat eerst in op trends en ontwikkelingen die de komende jaren veel invloed zullen hebben op de lokale economie in Berkelland. Verder worden de doelstellingen en acties beschreven die we samen de komende vier jaar willen uitvoeren.

Deze acties zijn op thema, gerelateerd aan de eerder genoemde doelstellingen, gerangschikt. Binnen elk thema wordt de huidige stand van zaken, de opgaven voor de komende periode en de uit te voeren acties weergegeven. Dwarsdoorsnijdende thema's als duurzaamheid en bereikbaarheid, komen waar nodig bij alle thema's terug.

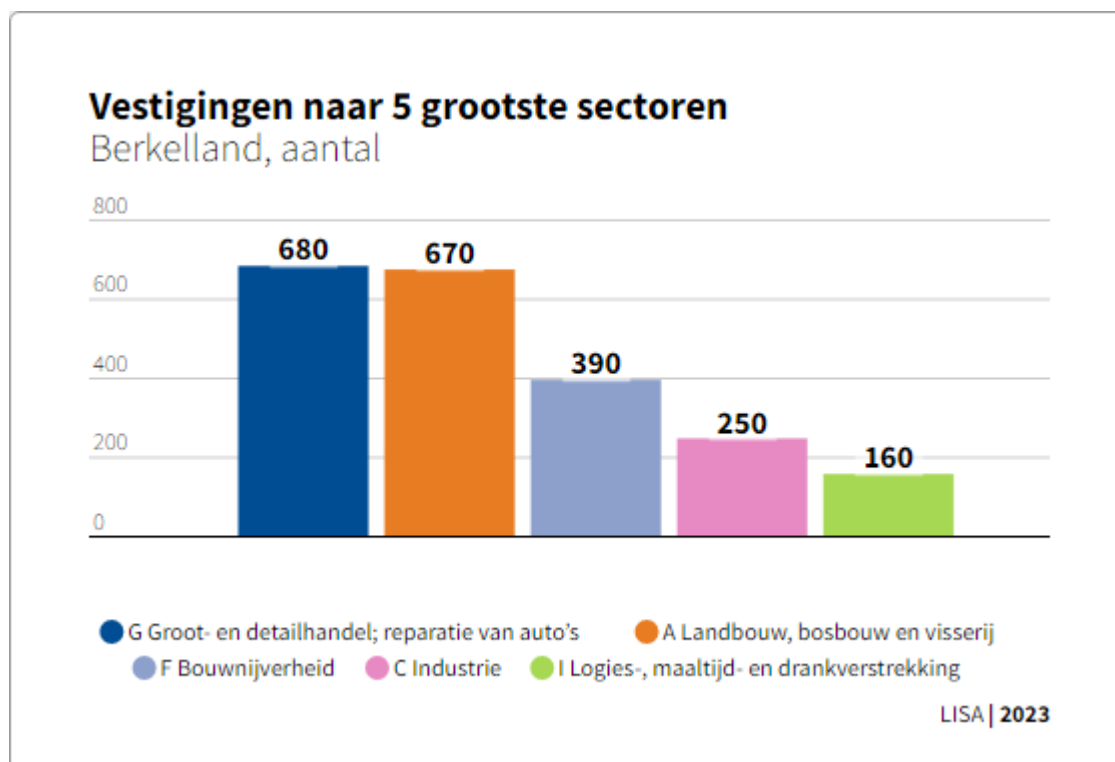

2. Analyse en focus Economische agenda 2025-2028

De gemeente Berkelland met grote kernen als Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo is onderdeel van de regio Achterhoek en ligt tegen de Duitse grens aan. Noordelijk liggen de Twentse steden Almelo, Enschede en Hengelo. Iets naar het zuiden liggen de Gelderse steden Arnhem en Nijmegen. Verder ligt Berkelland centraal tussen de verbinding Randstad-Ruhrgebied (Duitsland).

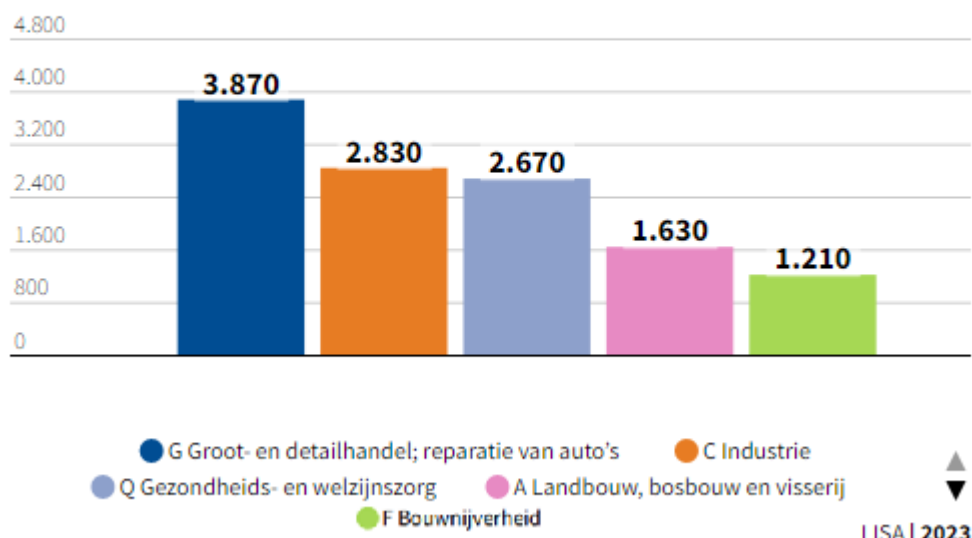
2.1 Economische situatieschets Berkelland

De gemeente Berkelland kent een groot aantal lokale bedrijventerreinen en biedt veel ruimte voor bedrijvigheid. De aantrekkingskracht van de N18 speelt hierbij een belangrijke rol en zorgt voor een concentratie van bedrijven. Daarnaast is het regionale bedrijventerrein Laarberg ook een grote bron van werkgelegenheid voor Berkelland en nemen wij als gemeente hierin deel. Op de verschillende bedrijventerreinen bij de kernen is sprake van veel gemengde bedrijvigheid. In totaliteit kent de gemeente (eind 2023) ongeveer 4300 bedrijfsvestigingen. Relatief veel daarvan zijn werkzaam binnen de groot- en detailhandel en land- en tuinbouw.

Banen naar 5 grootste sectoren

Berkelland, aantal

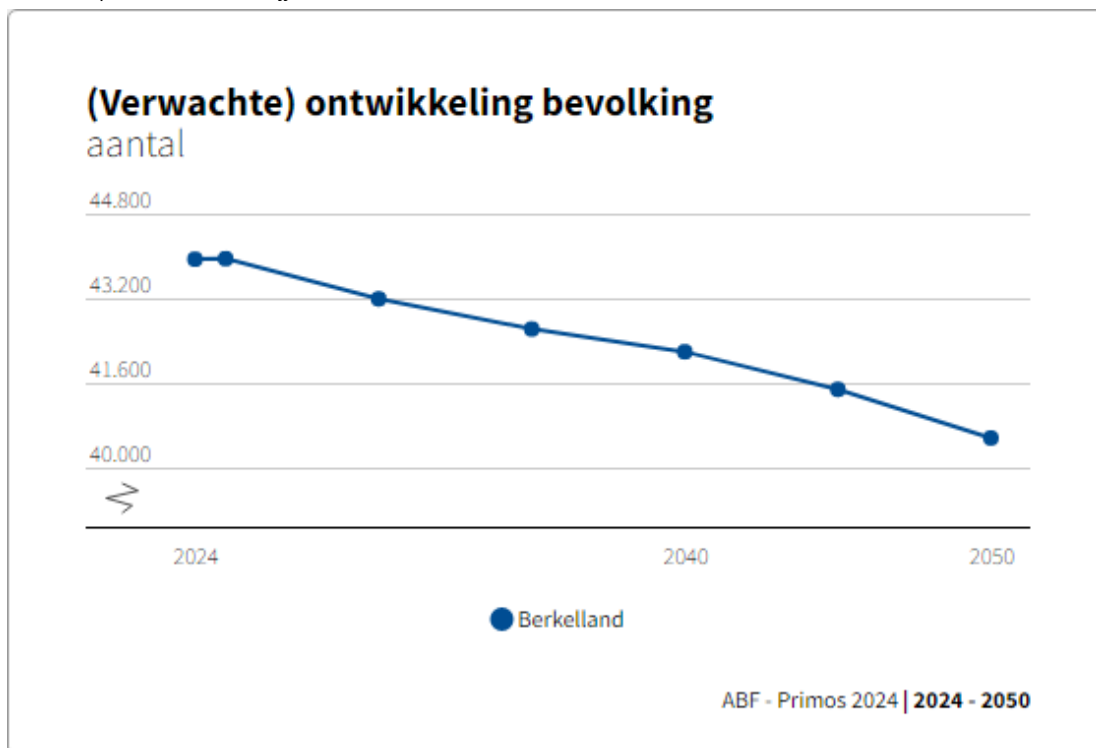
De meeste banen binnen de gemeente worden geboden door de groot- en detailhandel, industrie en gezondheidszorg. Laatstgenoemde is bijzonder aangezien de gezondheidszorg in de eerst getoonde tabel (pagina 6) met aantal vestigingen niet voorkomt in de top 5. Het aantal vestigingen zegt dus niet per definitie iets over het aantal banen binnen een specifieke sector.

2.2 Trends en ontwikkelingen

Demografische ontwikkeling

De economie en demografische ontwikkelingen zijn onderling stevig met elkaar verbonden. Veel van de economische effecten van demografie zijn te herleiden aan hoe mensen leven, werken en leren.

De Achterhoek loopt voorop in ontwikkelingen als vergrijzing en ontgroening, zo ook de gemeente Berkelland. In februari 2024 stond het aantal inwoners op ongeveer *44.000. De verwachting is dat het aantal in 2040 rond de *42.000 zal liggen. Dat is een daling van circa 2.000 ten opzichte van nu. Bovendien worden mensen steeds ouder en hebben steeds langer zorg nodig. Deze demografische ontwikkelingen oefenen een belangrijke invloed uit op de voorzieningen en de economie. Denk hierbij aan toenemende zorgkosten, een veranderde behoefte aan woningen en de afname van arbeidspotentieel.

Innovatie (Smart industry, automatisering en robotisering)

Technologische innovaties komen in sneltreinvaart op ons af en hebben impact op alle branches. Denk hierbij aan verder gaande automatisering en robotisering. De enorme stijging van de rekenkracht en de snelheid van computers maken het mogelijk om steeds beter en meer patronen te herkennen in de enorme hoeveelheid gegevens. Machines kunnen hierdoor steeds "intelligentere" taken uitvoeren, taken waarvoor op dit moment nog mensen nodig zijn. Een goed voorbeeld hiervan is de stormachtige ontwikkeling van AI (Artificiële Intelligentie).

Voor de productiviteitsgroei in de wereld is men hier voor de komende decennia in belangrijke mate op aangewezen. Alle branches worden hierdoor geraakt maar vooral de sectoren zoals de maakindustrie (groot in Berkelland), landbouw, toerisme en logistiek.

Energietransitie

Onze gemeente heeft het Energie Uitvoeringsprogramma (EUP), levert haar bijdrage aan het landelijke klimaatakkoord en het Achterhoekse akkoord van Groenlo. De Berkellandse doelstelling voor EUP is: 55% CO2 reductie in 2030 en klimaatneutraal zijn in 2050. Voor (onder meer) ondernemers is dit een actueel aandachtspunt. Veel van hen zijn onder meer overgegaan tot het aanschaffen van zonnepanelen en het doorvoeren van andere energieverbruik verlagende maatregelen. Daarnaast zijn er zijn steeds meer initiatieven voor windturbines of zonnepanelen. Die komen voort uit het akkoord van Groenlo en de RES (Regionale Energiestrategie).

In Berkelland is de opgave voor zon op land al grotendeels ingevuld vanwege de vergunde zonneparken. Wat windenergie betreft zijn er zoekgebieden vastgesteld. De ambitie is in te zetten op windmolens welke in lokaal eigendom zijn.

Daarmee komen de baten terecht daar waar ook de lasten worden ervaren. Een belangrijk uitgangspunt blijft wel dat de energietransitie niet ten koste mag gaan van de aantrekkelijkheid en ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. Om de energietransitie te laten slagen moeten we daarnaast gezamenlijk een groot probleem oplossen, namelijk netcongestie. De bestaande elektriciteitsinfrastructuur dient hiervoor aangepast te worden. Hiervoor zijn we overgeleverd aan de prestaties van de netbeheerder. Zij dienen te zorgen voor een verzwaring van het netwerk en dit kost heel veel tijd. Tijd die er niet is gezien de toenemende vraag naar energie. Een voorbeeld hiervan op het gebied van economie is de gewenste uitbreiding van onze grootste bedrijventerreinen. Om die reden moeten we deze ontwikkeling niet afwachten en ondernemers motiveren gezamenlijk op zoek te gaan naar oplossingen op bedrijventerreinen en indien nodig in de centra.

Klimaatadaptatie

Het weer wordt steeds extremer: droger, heter en natter. Hoe gaan we om met dit veranderende weer? Naast de internationale- en nationale maatregelen kunnen we als gemeente lokale maatregelen nemen om onze leefomgeving zodanig in te richten dat we kunnen meebewegen met het veranderende klimaat. Denk hierbij aan oplossingen bij extreme buien die tot wateroverlast kunnen leiden maar ook aan droge perioden die zorgen voor een lage grondwaterstand en de landbouwopbrengst verminderen. Het extremere weer heeft ook gevolgen voor kwetsbare bevolkingsgroepen. Het toenemende aantal hittegolven kunnen bijvoorbeeld gevaarlijk zijn voor ouderen en zieke inwoners.

Voor het inrichten van openbare ruimten zoals dorpscentra en bedrijventerreinen houden we rekening met klimaatverandering, bijvoorbeeld door te ontstenen en te vergroenen. Het planten van planten en bomen heeft een verkoelende werking op de omgeving. Een bijkomend positief effect is dat dit de omgeving ook aantrekkelijker maakt. Klimaatadaptatie is onlosmakelijk verbonden met het toekomstbestendig maken van onze bedrijventerreinen.

Verduurzaming

Het verduurzamen van onze bedrijventerreinen is een belangrijk aandachtspunt om de doelstelling te halen om in 2050 energie-neutraal te zijn. Om dit te doen slagen is een goede samenwerking tussen de Bedrijvenkring Berkelland, de lokale ondernemers, de bedrijvenparkverenigingen en de gemeente onmisbaar.

Voor ondernemers liggen er veel kansen om zelf meer energie op te wekken, een stabiele energievoorziening te garanderen, het terrein een aantrekkelijkere plek te maken voor werknemers en klanten of een plek te creëren waar circulair ondernemen kan groeien en waar er meer ruimte voor groen zal zijn. Ook voor netbeheerders en de overheid liggen er kansen om netcongestie samen met lokale bedrijven aan te pakken.

Voor de provincie en gemeente biedt verduurzaming kans om de beleidsdoelen te realiseren op thema's als energietransitie, klimaat adaptatie, biodiversiteit en circulariteit. De Bedrijvenkring zal samen met haar ondernemers het voortouw moeten nemen. In dit proces zullen publieke en private investeringen elkaar versterken.

Circulaire economie

Het systeem van produceren, consumeren en weggooien is onhoudbaar. We gaan toe naar een circulaire economie waarin we zo lang mogelijk proberen te voorkomen dat een grondstof afval wordt. Om tot een volledige circulaire economie te komen moeten we producten op een andere manier gaan ontwerpen, assembleren, produceren én dus hergebruiken. Dit geldt ook voor het zoete water dat we gebruiken. De ongelimiteerde beschikbaarheid van water voor verschillende toepassingen is niet meer vanzelfsprekend. Voor ondernemers betekent dit dat er onderzoeken plaatsvinden naar duurzame en verantwoorde bedrijfsstrategieën en productieprocessen wat weer duurzame investeringen tot gevolg zal hebben. Hoe een circulaire economie er precies uit zal gaan zien is nog onduidelijk. Wat zeker is dat er een groeiende behoefte zal zijn aan ruimte voor bedrijven (bedrijventerreinen) voor recyclingactiviteiten en bijbehorende grondstofverwerking en opslag. We zullen in ons ruimtelijk beleid rekening moeten houden met toekomstige circulaire bedrijfsactiviteiten die extra ruimte gaan vergen.

Arbeidsmarkt

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt worden voor een groot deel bepaald door de economie. Nu landelijk de economische groei minder is en er sprake is van aanhoudende personeelstekorten heeft dit gevolgen voor de werkgelegenheidsgroei, deze neemt hierdoor af.

Landelijk is er in 2024 een lichte groei van het aantal banen geweest van 0,8%. Voor 2025 is de verwachting dat de groei op 0,7% uit zal komen en de krapte op de arbeidsmarkt blijft aanhouden. In de regio Achterhoek verwacht het UWV dat het aantal banen ongeveer gelijk zal blijven.

Sectoren waar de werkgelegenheid krimpt zijn landbouw & visserij, financiële diensten, onderwijs en de bouw. Oorzaken hiervan zijn automatisering, concentratie van werk op hoofdkantoren, dalende leerlingenaantallen, hogere rente, stijgende bouwkosten, gebrek aan nieuwbouwlocaties en strengere milieuregels. Factoren als hoge inflatie, arbeidsmarktkrapte en onzekerheden op de internationale markten zorgen de komende jaren voor minder positiviteit op het gebied van de ontwikkeling van werknemersbanen.

De aanhoudende personeelstekorten hebben een stimulerende werking op ondernemers om vol in te zetten op duurzame inzetbaarheid van werknemers. Automatisering en robotisering om de arbeidsproductiviteit te laten toenemen vraagt om flexibiliteit van werkgevers en werknemers. De gevolgen van deze technologische innovaties zijn dat dit zal leiden tot een andere vraag naar arbeid. Er zal voldoende goed opgeleid personeel beschikbaar moeten zijn om de lokale economie te blijven voorzien van arbeidskrachten. Aan de andere kant zorgen aanhoudende personeelstekorten, zeker in bepaalde branches, voor een toename van de vraag naar arbeidsmigranten.

Regionaal wordt er op dit moment gewerkt aan een convenant met betrekking tot dit onderwerp. Lokaal zal er ook gewerkt worden aan beleid, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting. We willen als regio en gemeente zorgen voor goede passende (tijdelijke) woonruimte voor deze groep.

3. Voldoende kwalitatief goede en toekomstbestendige bedrijventerreinen (werklocaties)

3.1. Bedrijventerreinen

Waar staan we?

De bestaande bedrijventerreinen zijn grotendeels volgebouwd en vrije (zowel gemeentelijke als particuliere) bouwkvavels / bedrijfsvkvavels zijn op een enkele kvavel na niet meer te vinden binnen onze gemeente. Vanaf 2024 is het vernieuwde RPW (Regionaal Programma Werklocaties) in werking getreden (2024-2028).

In het nieuwe RPW is met het oog op toekomstige ontwikkelingen de behoefte tot het ontwikkelen van werklocaties tot 2030 met een doorkijk naar 2040 weergegeven. Vooruitlopend hierop heeft er een oriënterend onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke uitbreidingslocaties voor lokale bedrijventerreinen, inclusief Laarberg.

Om de staat van de bedrijventerreinen (binnen de grote kernen) en alles wat daar gebeurt in de gaten te houden, worden er jaarlijks KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) controles uitgevoerd. Deelnemers aan dit keurmerk zijn de parkmanagement organisaties samen met lokale ondernemers, controlerende instanties en de gemeente (Team EZ).

**Foto's: KVO schouw en uitreiking certificaat*

Doelstellingen

Er zijn ontwikkelingen gaande die het karakter van de economie veranderen. Flexwerken, digitalisering en circulaire economie zijn voorbeelden van economische ontwikkelingen die leiden tot een ander soort ruimtevraag en locatiewens van bedrijven.

Het lokale bedrijfsleven is van groot belang om onze kernen leefbaar en vitaal te houden. Om onze ondernemers in staat te stellen hun rol binnen de samenleving te blijven vervullen, moeten we hen voldoende ruimte bieden om te ondernemen. Ruimte om op de huidige locatie uit te breiden of op een nieuw te ontwikkelen bedrijfslocatie binnen de gemeente. Hier wordt ook vanuit de regio veel aandacht aan besteed door bijvoorbeeld 8RHK ambassadeurs en via de thematafels Smart Werken & Innovatie en Onderwijs en Arbeidsmarkt. Zij ondersteunen onder meer projecten die uit een samenwerking ontstaan tussen onderwijs, bedrijfsleven en de overheid.

Goede bedrijventerreinen zijn noodzakelijk voor de lokale economie en kunnen een grote rol spelen in verschillende transitievraagstukken zoals duurzaamheid, energie, circulariteit, vergroening en klimaatadaptatie. Om deze redenen moeten ook bestaande terreinen met hun tijd mee om ze te behouden voor de toekomst. Dit doen we als gemeente samen met de ondernemers.

**Foto's: open bedrijvendag Borculo 2024*

3.2. Uitbreidingsmogelijkheden bedrijventerreinen

Binnen onze gemeente lopen we tegen de grenzen aan van beschikbare bouwgrond op onze bedrijventerreinen. Deze ontwikkeling en het feit dat er regionaal een nieuw RPW gevormd diende te worden, heeft geleid tot een oriënterend onderzoek naar mogelijke uitbreidingslocaties voor lokale bedrijventerreinen. Het RPW biedt de regio Achterhoek en dus ook Berkelland de mogelijkheid om binnen de gemaakte afspraken concreet aan de slag te gaan met het maken van plannen om haar lokale bedrijventerreinen uit te breiden en in samenwerking met Oost-Gelre regionaal bedrijventerrein Laarberg.

**Foto: Raadsbezoek Schuurman schoenen, juni 2023, thema bedrijventerreinen*

Naast een tekort aan bouwgrond lopen we landelijk en dus ook lokaal tegen andere problemen aan. Enerzijds het ruimtevraagstuk (wonen vraagt ook ruimte) en anderzijds het urgente vraagstuk betreffende netcongestie. Dit probleem zien we op allerlei fronten terug komen, van woningbouw locaties tot bedrijfslocaties. Ons elektriciteitsnetwerk zit vol.

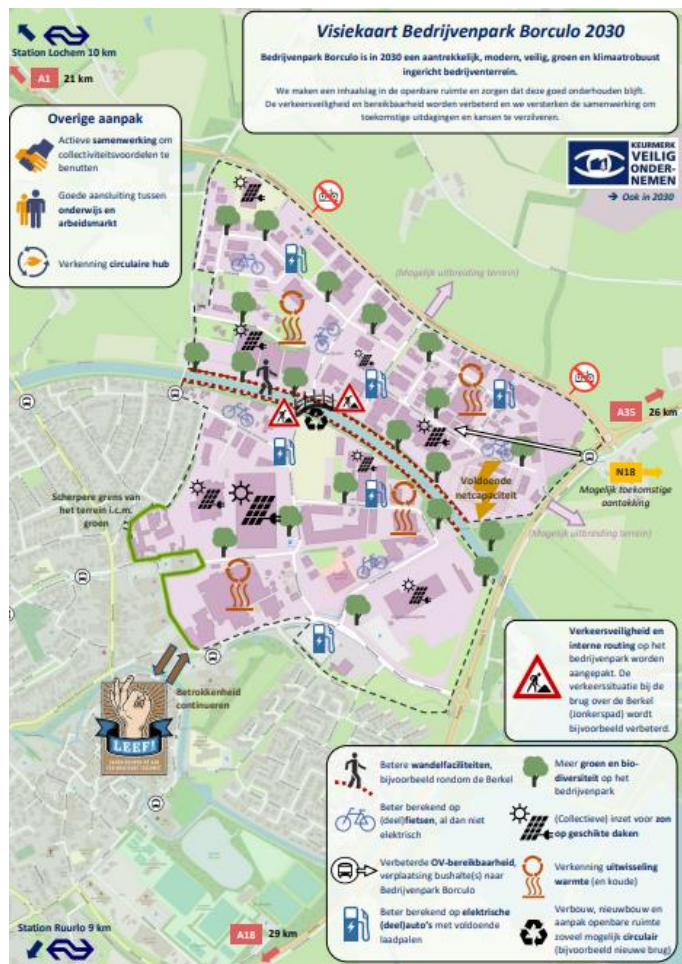
Bedrijven die groeien of meer elektriciteit nodig hebben kunnen hun contract met de energieleverancier niet uitbreiden (en/of elektriciteit terug leveren) en voor nieuwe bedrijven is het in de meeste gevallen lang wachten om een nieuwe aansluiting te krijgen. Helaas is dit probleem niet snel op te lossen, het is een kostbaar en arbeidsintensief traject.

Ontwikkelingen met betrekking tot het uitbreiden of nieuw-ontwikkelen van bedrijven en/of bedrijventerreinen worden momenteel beperkt door de energie-infrastructuur. Naar verwachting zal deze problematiek tenminste nog blijven aanhouden tot en met 2030. In de tussentijd zullen we als gemeente samen met de provincie, netbeheerders, ondernemers en andere initiatiefnemers aan de slag moeten om praktische – en innovatieve oplossingen te bedenken.

3.3. Toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen

Aantrekkelijke, toekomstbestendige bedrijventerreinen zijn belangrijk. Ze bieden letterlijk de ruimte om te ondernemen. Aspecten als goed ruimtegebruik, (verkeers-) veiligheid, energietransitie, vergroening en waterveiligheid vormen gezamenlijk de basis voor een toekomstbestendig bedrijventerrein.

**Afbeelding: overzichtskaart industrieterrein van de toekomst*

Bedrijventerreinen spelen een cruciale rol in de verduurzaming. Bijna de helft van het totale gasverbruik en een derde van de elektriciteit in Nederland wordt op bedrijventerreinen verbruikt.

Een toekomstbestendig bedrijventerrein moet een gezonde plek zijn om te werken en een bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen. Verder moet het terrein er ruimtelijk goed bij liggen, een goed vestigingsklimaat bieden en een positieve bijdrage leveren aan de economie.

Berkelland kent momenteel 16 lokale bedrijventerreinen. Op al deze terreinen geldt dat er actie ondernomen moet worden om ze toekomstbestendig te maken. Hierbij valt te denken aan:

- Het verduurzamen op het gebied van klimaat, veiligheid, energie en mobiliteit;
- Het versterken van de organisatiegraad op de bedrijventerreinen;
- Het juiste bedrijf op de juiste plaats, focus op passende bedrijven;
- Bestaande ruimte op bedrijventerreinen optimaal benutten;
- De bedrijven op de bedrijventerreinen goed bereikbaar maken voor o.a. personeel.

4. Verder versterken van de dorpscentra

Waar staan we?

De afgelopen periode is het aantrekkelijk houden van het leef-, woon- en vestigingsklimaat een van de belangrijkste pijlers geweest van de Economische agenda. Om deze reden is er flink geïnvesteerd in het vitaliseren (herinrichten) van onze dorpskernen of staat dit op korte termijn te gebeuren.

Door het investeren in bestrating, bebording, beplanting, verlichting, veiligheid en goede parkeermogelijkheden, doen we er alles aan om onze kernen aantrekkelijk te houden. Daarbij nemen we als gemeente deel aan het regionaal afsprakenkader detailhandel. Het doel hiervan is het behouden van een zo aantrekkelijk mogelijke winkelstructuur waarbij de focus ligt op het behoud van vitale centra.

**Foto: vernieuwd centrum Eibergen*

**Foto: vernieuwd centrum Borculo*

De gemeente heeft veel aandacht voor leegstand om negatieve effecten op de leefbaarheid en daarmee het voorzieningenniveau te voorkomen. Een ander groot aandachtspunt betreft veilig ondernemen. In de winkelcentra komen dagelijks mensen samen.

Een veilig en aantrekkelijk winkelgebied is goed voor de lokale ondernemer en economie. Door het jaarlijks uitvoeren van het KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) traject houden we oog op de ontwikkelingen in onze dorpscentra.

4.1. Toekomstbestendige en vitale kernen

Algemeen

De inrichting van de leefomgeving heeft invloed op een breder en integraal beeld van beleving van inwoners. Een vitale leefomgeving gaat bijvoorbeeld niet alleen over milieukwaliteit maar ook over kwaliteit van leven. Centrumgebieden zijn gebaat bij een brede programmering om vitaal te zijn en te blijven. Zo voldoen ze aan de wensen en eisen van bewoners, bedrijven en bezoekers. Als die programmering meebeweegt met veranderingen in de samenleving, blijven centrumgebieden op duurzame wijze een centrale rol in ons leven spelen.

Lokaal

De samenwerking tussen de gemeente, ondernemers, vastgoedpartijen en inwoners is van groot belang in het proces van toekomstbestendig maken. Iedere partij heeft in dit proces zijn eigen rol. Onze gemeente kenmerkt zich door een grote betrokkenheid en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers. Dat willen we graag behouden, maar ook versterken. Door gebiedsgericht te werken faciliteren we dit. We geven de inwoners en ondernemers de ruimte om zelf zaken op te pakken. We denken vanuit de gemeente met inwoners en of ondernemingen mee.

Door de populariteit van vooral online winkelen zien we dat de functie van de centra van onze kernen verschuift van winkelen naar beleven. Als gemeente spelen we hierop in door de centra visueel aan te pakken en daardoor meer beleving te creëren.

Het centrum van de toekomst gaat van een monofunctioneel karakter (alleen winkels) naar een multifunctioneel karakter waarbij het wenselijk is dat de functiemix per kern verschilt. Iedere kern heeft zijn eigen unieke toegevoegde waarde en de verschillende kernen binnen de gemeente vullen elkaar ideaal gezien aan.

Als gemeente zorgen we voor het aantrekkelijker maken van de centra door te investeren in het leefbaarder maken, bijvoorbeeld door centra te herstructureren (compacte centra).

**Foto: nieuwe ontwikkeling Oudestraat Neede met het uiteindelijke eindresultaat*

Leegstand is een groot aandachtspunt. Wanneer er structurele leegstand ontstaat kan het op sommige plekken een oplossing zijn om de bestemming te wijzigen naar wonen, zeker gezien de huidige woningbouwopgave.

We hebben de laatste jaren veel tijd en geld geïnvesteerd in het fysiek/visueel aantrekkelijk maken en houden van de centra van de kernen waaronder Eibergen, Borculo en Neede. De komende periode zal dit ook het geval zijn voor Ruurlo. Met het investeren in het aanzicht van de centra zijn we er echter niet, dat is slechts de eerste stap. Om als gemeente aantrekkelijk te blijven moet er ook binnen de kernen actief samengewerkt worden aan sociale- en economische aantrekkingskracht.

Wat kunnen we als samenleving doen om onze kernen leefbaar te houden? Dit bereik je alleen door het actief samenwerken van lokale partijen. Zij zullen gezamenlijk de handen ineen moeten slaan om initiatieven op te pakken die daaraan zullen bijdragen. Het initiatief voor dergelijke samenwerkingen ligt niet bij de gemeente maar bij de inwoners en ondernemers. Hierin zal de gemeente hooguit een ondersteunende rol hebben.

5. Onderwijs en arbeidsmarkt

Waar staan we?

De gemeente Berkelland heeft in de afgelopen jaren diverse initiatieven ondersteund voor een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Via bijvoorbeeld een actieve (bestuurlijke en / of financiële) betrokkenheid bij het Technieklokaal, de jaarlijkse Techniekdag, het Sterk techniekonderwijs (STO), het Techniekpact en Adoptide proberen we jongeren te interesseren voor een baan in de techniek. Dit doen we vooral in samenwerking met het bedrijfsleven.

**Foto: BTO Technieklokaal*

Foto: info bus praktijkonderwijs Zone College (tijdens open bedrijvendag Borculo 2024)

Daarnaast werken we actief samen met bijvoorbeeld Fijnder om mensen te ondersteunen en vanuit een uitkeringssituatie te bewegen naar werk. Het doel hiervan is werk voor zoveel mogelijk mensen beschikbaar te maken, ook voor kwetsbare groepen.

**Foto: vlag Fijnder*

5.1 Vitale arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is en blijft krap en ook is er een risico op scheefgroei (verhouding tussen krapte in een bepaalde sector en het aantal werkzoekenden in een andere sector). De economie groeit vanwege de hoge inflatie maar beperkt, wat een remmend effect heeft op de groei van banen. Door de lagere economische groei en de aanhoudende personeelskrapte staat de arbeidsmarkt onder druk. Naar verwachting wordt dit de komende jaren niet veel minder. Een naadloze match tussen arbeidsvraag en aanbod is noodzakelijk. Bedrijven zijn genoodzaakt andere oplossingen te vinden om de productie toch te laten groeien, bijvoorbeeld door meer automatisering.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is voor medewerkers de drempel verlaagd om een externe loopbaanstap te maken. Een gevolg hiervan is dat het lastiger is om medewerkers te binden en te behouden en vindt er een concurrentiestrijd plaats om goed personeel te vinden. Daarnaast zijn ondernemers in sectoren waar weinig of geen Nederlandse arbeidskrachten te vinden zijn afhankelijk van de inzet van arbeidsmigranten. Hierdoor worden ontwikkelingen als het eenvoudiger toelaten van statushouders tot de arbeidsmarkt en een toenemende behoefte aan passende huisvesting voor arbeidsmigranten actuele thema's. Als regio en gemeenten willen en moeten we hier beleid voor ontwikkelen.

Voor het verbeteren van de economische groei en de werkgelegenheid is het belangrijk dat inwoners over de juiste vaardigheden beschikken om te slagen op de arbeidsmarkt. Voortdurende technologische, economische en sociaal-culturele ontwikkelingen zorgen voor een veranderende vraag naar arbeid. Nieuwe technieken en ontwikkelingen verlangen opleidingen waar mensen opgeleid kunnen worden. Ontwikkelingen als vergrijzing en ontgroening van de bevolking zorgen voor een afname in beroepsbevolking waardoor het nog moeilijker gaat zijn om aan geschikt personeel te komen.

De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt is essentieel voor de werkgelegenheid. Regionaal staat dit onderwerp op de gespreksagenda's van de thematafels SWI (Smart Werken & Innovatie) en O&A Onderwijs & Arbeidsmarkt).

Verder is het belangrijk te blijven investeren in opleidingsmogelijkheden. Mensen opleiden, aantrekken en vasthouden zal alleen maar belangrijker worden. Hiervoor is het belangrijk dat onderwijsinstellingen, werkgevers en het bedrijfsleven goed samenwerken.

Gezien de ligging van de gemeente Berkelland dichtbij Duitsland biedt dit kansen wanneer het om onderwijs en arbeidsmarkt gaat. Denk hierbij aan verbetering van het onderwijs, het invullen van moeilijk vervulbare vacatures of het uitwisselen van ervaringen op dit gebied. Tevens lopen er al diverse euregionale initiatieven zoals de Grenzhoppers, het organiseren van Euregionale ondernemersbijeenkomsten (samenwerking met SIKa), deelname aan het AIW Unternehmensverband alsmede bestuurlijke samenwerking. Een verdere samenwerking zal nog meer kansen bieden.

5.2. Aandachtspunten

Duurzame inzetbaarheid

Maatschappelijke ontwikkelingen welke van invloed zijn op duurzame inzetbaarheid zijn onder andere robotisering maar ook klimaatverandering en de energietransitie. Als gevolg hiervan worden er andere kennis en vaardigheden verlangd van medewerkers.

Het is van belang dat medewerkers vitaal en met plezier hun werk kunnen doen. Voor iedereen geldt dat hij of zij prettig en gezond wil werken en er is steeds meer aandacht voor mentale- en fysieke gezondheid. Het duurzaam inzetbaar houden van medewerkers is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en geldt voor medewerkers uit iedere generatie.

Ondernemers dienen ervoor te zorgen dat medewerkers vitaal de pensioengerechtigde leeftijd kunnen behalen. De toenemende krapte op de arbeidsmarkt maakt de aandacht voor gezond, productief en met plezier kunnen doorwerken van werknemers extra urgent. Werknemers zullen hierin zelf de regie moeten nemen.

Stimuleren van een leven lang ontwikkelen

Toenemende automatiserings- en technologische ontwikkelingen veranderen functies van medewerkers en daarmee ook de noodzakelijke vaardigheden welke nodig zijn om de functies uit te oefenen. We moeten toe naar het feit dat het vanzelfsprekend is dat bedrijven, organisaties en mensen altijd in ontwikkeling zijn. Om in te kunnen spelen op de veranderende economie doen werkgevers of instanties er verstandig aan om medewerkers of werkzoekenden eenvoudig de mogelijkheid te bieden om zich te laten om-, her- of bijscholen. De werknemer of werkzoekende daarentegen doet er goed aan zich proactief op te stellen.

Flexibel onderwijs en praktijkleren

Werkenden en werkzoekenden moeten zelf regie kunnen nemen om zich te blijven ontwikkelen en inzetbaar te houden op welke leeftijd en opleidingsniveau dan ook.

Een aantal succesvolle stappen zijn in deze ontwikkeling al gezet door bijvoorbeeld het praktijkleren bij leerbedrijven. Om dit verder te ontwikkelen wordt er meer samenhang en verbinding tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven gevraagd.

Een zelfredzame, diverse en inclusieve samenleving

Als gemeente zetten we ons in voor een zelfredzame, diverse en inclusieve samenleving. Een samenleving waarin mensen dezelfde kansen en mogelijkheden hebben.

Zoveel mogelijk inwoners moeten daarin kunnen meedoen. Binnen onze gemeente werken we onder meer samen met Fijnder (werkleerbedrijf).

**Foto: aanwezigheid Fijnder (tijdens open bedrijvendag Borculo 2024)*

Fijnder helpt mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt om (opnieuw) deel te gaan nemen aan het arbeidsproces. Samen zijn we zichtbaar aanwezig bij werkgevers en zijn de lijntjes binnen de samenwerking kort. Daarnaast is inclusief onderwijs een belangrijk onderdeel van een inclusieve samenleving. We willen dat zoveel mogelijk mensen deelnemen aan het arbeidsproces maar daarvoor hebben inwoners wel een startkwalificatie nodig.

Onderwijs leidt op tot werk. We willen alle jeugdigen binnen de gemeente een passende onderwijsplek kunnen bieden. Om dit te kunnen realiseren zullen we ons moeten richten op inclusieve onderwijsvormen. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen gemeenten, scholen en samenwerkingsverbanden.

** Foto: pand Fijnder*

6. Toekomstbestendige en vitale vrijetijdssector

Waar staan we (samenvatting)?

De Nederlandse vrijetijdssector is volop in ontwikkeling. Tijdens de coronacrisis stond de sector echter nagenoeg stil.

De gemeente Berkelland werkt binnen de Achterhoek samen met de volgende gemeenten: Aalten, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Samen hebben zij de regionale vrijetijdsagenda opgesteld (2020-2030). De gezamenlijke ambitie is de vrijetijdssector in de regio Achterhoek verder te ontwikkelen. Daarmee leveren ze een belangrijke bijdrage aan de Achterhoekse economie en maatschappelijke opgaven, zoals instandhouding van voorzieningen, werkgelegenheid creëren en jongeren aan de Achterhoek te binden. Het doel is om de vrijetijdssector op een gecontroleerde manier verder te laten groeien. Daarbij is van essentieel belang dat er een goede balans is tussen enerzijds het stimuleren van de economie en anderzijds een prettige leefomgeving.

*Foto: varen met de Berkelzomp

6.1. Vrijetijdssector

Een kwalitatief hoogwaardig recreatieaanbod is belangrijker dan ooit. Daarnaast komt er steeds meer aandacht voor de bijdrage van de vrijetijdssector aan de leefbaarheid op het platteland en in de dorpen en (kleinere) kernen. Het buitengebied draagt sterk bij aan de recreatieve sector.

Diverse voorzieningen zoals de lokale bakker, horeca, overige winkels en dienstverlening in het centrum, plaatselijke evenementen en de infrastructuur kunnen mede in stand worden gehouden door de komst van toeristen en recreanten. Een goede vrijetijdssector is afhankelijk van het samenspel tussen meerdere factoren.

We komen allemaal in aanraking met de vrijetijdssector. Of je nu bezoeker, inwoner of ondernemer bent in Berkelland. De vrijetijdssector maakt onze samenleving tot wat het is. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de samenleving in Berkelland om de kwaliteit, positie en positieve impact van de vrijetijdssector met het oog op de toekomst verder te versterken en door te ontwikkelen.

Hiervoor is het belangrijk dat dagattracties, verblijfsaccomodaties, horeca, VVV's, toeristische informatiepunten, inwoners en de gemeente de handen ineen slaan en zich samen blijven inzetten voor een vitale en toekomstgerichte vrijetijdssector.

Zonder ondernemers is er geen vrijetijdssector. Het is belangrijk dat zij nu en in de toekomst zorgen voor een divers en aantrekkelijk aanbod op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie dat aansluit bij de wensen en behoeften van toeristen en recreanten. Het is belangrijk dat er producten en diensten worden aangeboden met een goede kwaliteit en een hoge belevingswaarde. Ondernemers zijn hier zelf verantwoordelijk voor.

In Berkelland zien we de ruimte, kansen en mogelijkheden om onze vrijetijdssector verder te ontwikkelen. Hierdoor versterken we onze lokale economie en zorgen we ervoor dat de leefbaarheid wordt verhoogd. De vrijetijdssector zien we als middel om een belangrijke bijdrage te leveren aan een prettige leefomgeving.

7. Accountmanagement

Waar staan we?

De Coronacrisis heeft haar sporen achtergelaten bij de ondernemers en gezorgd voor veel werkdruk binnen de gemeente en bij Team EZ. De rol van de gemeente tijdens deze periode is goed ontvangen door de ondernemers. Er is duidelijk merkbaar dat de gemeente en ondernemers nog nauwer met elkaar zijn gaan samenwerken.

7.1. Accountmanagement Team EZ

Definitie: gemeentelijke dienstverlening waarbij het ontwikkelen en onderhouden van een relatienetwerk met lokale bedrijven centraal staat (bron: BCI).

Het doel van Team EZ is het verlenen van een zo optimaal mogelijke dienstverlening richting het bedrijfsleven en andere stakeholders binnen en buiten de gemeente. Door te verbinden proberen wij partijen, initiatieven en ontwikkelingen bij elkaar te brengen.

Door contactmomenten met bijvoorbeeld ondernemers proberen we nieuwe kansen die er liggen op te pakken en daarmee een bijdrage te leveren aan de lokale economie en daarmee de vitaliteit en leefbaarheid van de omgeving. Economisch vitaliteit is een belangrijke drijvende kracht achter een goed leefklimaat. Team EZ vormt de spil tussen de overheid, ondernemers en andere maatschappelijke organisaties. Zij werkt daarin ook samen met andere gemeenten uit de regio Achterhoek, een voorbeeld hiervan is het gezamenlijk opstellen van de RPW (Regionaal Programma Werklocaties). Er wordt ook euregionaal samengewerkt om grensoverschrijdende samenwerking op onder meer economie en onderwijs mogelijk te maken. Om externe partijen zo volledig en snel mogelijk te kunnen informeren is een goed intern netwerk van groot belang. Hierom is de samenwerking tussen Team EZ en de overige teams binnen de gemeente belangrijk. Mede door de sterke wisselwerking met andere beleidsvelden zoals wonen, duurzaamheid/nieuwe energie en toerisme. Door goed met elkaar samen te werken kunnen (ruimtelijke) keuzes vroegtijdig afgewogen worden.

Vanwege het feit dat Team EZ niet de mensen en middelen heeft om alle opgaven tegelijkertijd uit te voeren, moeten we de uren en middelen zo effectief mogelijk inzetten.

Hiervoor moeten we constant zoeken naar de juiste verdeling tussen de verschillende rollen die de afdeling EZ heeft binnen de bestaande opgaven, namelijk: beheren, faciliteren, coördineren & verbinden en aanjagen & stimuleren.

Extern werkt Team EZ onder meer samen met de volgende partijen:

Bedrijvenkring Berkelland en de lokale ondernemersverenigingen, SIKa, IKT, 8RHK Ambassadeurs, Stichting CLOK, Grenzhoppers, RBT Laarberg, VNO-NCW, MKB Nederland, ROZ Ondernemerspunt, DOA (Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek), Fijnder en de onderwijsinstellingen in het primair - en voortgezet onderwijs alsmede het Technieklokaal.

7.2. Doelstelling

Als Team EZ vinden we het belangrijk om een goede band met de lokale ondernemers op te bouwen en om bestaande relaties te behouden en verder te verdiepen. We staan voor uitstekende dienstverlening en willen ons inzetten voor goed accountmanagement.

Een persoonlijke aanpak met duidelijke communicatie en snel handelen vormen de basis voor een goede dienstverlening. We hebben oog voor de wensen van de ondernemers en denken met ze mee. Intern proberen we de lijnen met onze collega's, college en raad zo kort mogelijk te houden.

Proactief accountmanagement

Weet wat bij de ondernemer speelt. Dit krijg je door meer contactmomenten met ondernemers te plannen. Hierin willen we een nog actievere rol gaan vervullen. Hiermee kunnen we de belangen van de ondernemers nog meer centraal stellen bij de ontwikkeling van beleid. Kortom, nog meer "oog" voor de ondernemer. Om dit te bewerkstelligen is Team EZ op diverse manieren bereikbaar waaronder via de website van de gemeente en de Bedrijvenkring Berkelland, e-mail en telefoon. Binnenkomende vragen proberen wij binnen een werkdag in behandeling te nemen. Wij richten ons op vraag gestuurde ondersteuning, het bieden van een dienstverlening welke aansluit op de vragen van ondernemers. Dit geldt zowel voor georganiseerde bedrijven in de verschillende ondernemersverenigingen, -stichtingen en -fondsen, als voor individuele ondernemers.

**Foto: Bedrijvenkring Berkelland, themabijeenkomst Omgevingswet (Huize de Kamp)*

Beschermen van het belang en perspectief van ondernemers

Team EZ dient als verbindende schakel tussen ondernemers en de gemeente. Om het belang van de ondernemers goed te kunnen vertegenwoordigen in het gemeentelijke beleid, is het belangrijk dat er binnen de gemeente team-overstijgend wordt gewerkt. Op deze manier beschikt Team EZ over de meest actuele informatie betreffende op handen zijnde ontwikkelingen. Daarnaast creëert dit "korte lijntjes", wat de snelheid van werken positief beïnvloedt.

Stimuleren van het organiserend vermogen van ondernemers

Binnen de gemeente zijn ondernemers goed georganiseerd in verschillende ondernemersverenigingen per kern en overkoepelend binnen de Bedrijvenkring Berkelland. Het is belangrijk dat we een actief en goed functionerend ondernemersnetwerk hebben. Hierom zet Team EZ zich in om de ondernemers en ondernemersverenigingen binnen onze kernen verder te professionaliseren en samen te laten werken. We staan als gemeente samen met onze ondernemers voor een aantal grote opgaven.

Denk hierbij aan het verder professionaliseren van de organisatiegraad op de bedrijventerreinen, netcongestie, de energietransitie en de ontwikkeling naar een circulaire economie. Als gemeente kunnen wij ondersteunen en initiatieven aandragen, maar zonder de welwillendheid, inzet en samenwerking tussen onze ondernemers gaan we deze opgaven niet oplossen. Een aantal voorbeelden van aspecten die hiervoor van belang zijn beschrijven wij hieronder:

- Ondernemers hebben behoefte aan kennis, tijd en financiële middelen;
- Er dient een mate van organiserend vermogen te zijn. Indien dit onvoldoende aanwezig is kunnen we hierin als gemeente ondersteunen;
- Zorg voor haalbare ambities, denk daarbij aan capaciteit en financiële middelen door bijvoorbeeld het opzetten van fondsen en subsidies voor lokale ondernemers;
- Persoonlijk contact (tussen gemeente en ondernemers), dit vormt de basis voor het organiserend vermogen. Hierdoor blijven ondernemers aangehaakt;
- Inzicht en kennis is voor ondernemers van belang om te ontdekken wat het collectief samenwerken hen oplevert.

Voldoende capaciteit en loopvermogen

Zoals eerder omschreven is het een uitdaging om het goede contact met de ondernemers en andere stakeholders vast te blijven houden en zo het MKB blijvend te helpen meebewegen met de transitie van de economie. Om de "korte lijntjes" in stand te houden is meer loopvermogen nodig zeker ook om van actieve - naar proactieve dienstverlening te gaan.

Uitvoeringsagenda

Hoofdstuk	Doel	Acties	Wie	Wanneer
3	Uitbreiding bedrijventerreinen rond de 4 grote kernen	In beeld brengen van de meest geschikte uitbreidingslocaties rond de 4 grote kernen	Onderzoeksbureau/ gemeente	2025
3		Op basis van de uitkomsten van de mogelijke uitbreidingslocaties starten met opstellen van ontwikkelplannen	Onderzoeksbureau/ gemeente	2025-2026
3	Zorgdragen voor kwalitatief goede werklocaties	In een projectteam met ondernemers vervolg geven aan de pilot "bedrijventerrein van de toekomst" Borculo	Projectgroep	start 2022/doorlopend
3		De successen van de pilot in Borculo in samenwerking met lokale ondernemers uit gaan voeren op de overige bedrijventerreinen rond de grote kernen	Projectgroep	2025-2028
3	Samenwerking op het gebied van Economische zaken binnen de Achterhoek	Samen met de overige Achterhoekse gemeenten actief blijven samenwerken op het vakgebied economie (bijvoorbeeld RPW, detailhandel visie en thema tafels)	Gemeente	doorlopend
3	Versterken van de organisatiegraad op de bedrijventerreinen	Het verder versterken van de organisatiegraad op de bedrijventerreinen rond de 4 grote kernen	BKB/gemeente	2025-2028
3		Het faciliteren van parkmanagement op de bedrijventerreinen rond de 4 grote kernen (verplicht in 2030)	BKB/gemeente	2025-2028
3		Ondersteunen van lokale ondernemers bij het organiseren van lokale initiatieven	BKB/gemeente	2025-2028
4	Het behouden/versterken van leefbare dorpscentra	Projectgroep oprichten die aan de slag gaat met behouden/versterken van leefbare dorpscentra	BKB/gemeente	start 2024/doorlopend
4		Per kern ontwikkelen van een visie	BKB	2025-2028
5	Bevordering Techniekonderwijs	Blijven promoten van de interesse in techniek/technologie van leerlingen en bedrijven.	BKB/gemeente	doorlopend
5		Technieklokaal Berkelstreek blijven ondersteunen ook in relatie tot het traject STO (Sterk Techniek Onderwijs)	BKB/gemeente	doorlopend
5	Verbeteren/stimuleren van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt	Inzetten op een meer/betere samenwerking tussen onderwijsinstellingen, werkgevers en arbeidsbemiddelingsinstanties	BKB/gemeente	2025-2026

Hoofdstuk	Doel	Acties	Wie	Wanneer
5	"Iedereen doet mee" op de arbeidsmarkt	Actieve samenwerking met Fijnder verder versterken en blijven continueren	Fijnder/gemeente	doorlopend
		Promoten van de mogelijkheden van Fijnder bij de Berkellandse ondernemers	Gemeente	doorlopend
6	De toeristische infrastructuur verder door ontwikkelen	Het vergroten van de beleving van de bestaande wandel- en fietsroutes en het aanleggen van nieuwe	gemeente/routebureau Achterhoek	doorlopend
6	Het vergroten van de zichtbaarheid en positie van het Berkellandse vrijetijdsaanbod	Het genereren van extra traffic op de overkoepelende site "Beleef het in Berkelland", aanverwante sites/social media	Gemeente/Regio-coördinator Berkelland	doorlopend
7	Binnen de gemeentelijke organisatie de belangen van ondernemers en economie inzichtelijker maken	Intensiveren van de zichtbaarheid (draagvlak) van ondernemers/economie van de gemeente Berkelland binnen de gemeentelijke organisatie.	Gemeente	doorlopend
7		Voortzetten van bedrijfsbezoeken (wethouder, college en raad)	Gemeente	doorlopend
7		Voortzetten van het organiseren van informatie/ ondernemersavonden over actuele onderwerpen	BKB/ROZ/gemeente	doorlopend
7		Mede organiseren en deelnemen aan Open Bedrijvendagen binnen de gemeente	BKB/gemeente	doorlopend
7	Actueel houden/verbeteren van informatievoorziening van/voor ondernemers	Ondernemersinformatie op de gemeentelijke website actualiseren en actueel houden.	Gemeente	2025
7		Invoeren van maandelijkse spreekuren voor ondernemers op de bedrijventerreinen om persoonlijk contact te stimuleren en een mogelijke "drempel" te verlagen	Gemeente	2025
7		Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om met een CRM systeem te gaan werken om ondernemers informatie beter in beeld te kunnen krijgen	Gemeente	2025-2026
7		Onderzoeken van de mogelijkheden om samen met de BKB een gezamenlijke nieuwsbrief voor ondernemers op te zetten	BKB/gemeente	2025-2026

Team EZ gemeente Berkelland

Marktstraat 1 in Borculo

Harm ten Hoopen	h.tenhoopen@gemeenteberkelland.nl
Wouter Verdaasdonk	w.verdaasdonk@gemeenteberkelland.nl
Rutger Blikman	rutger.blikman@gemeenteberkelland.nl

gemeente Berkelland